

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

SALARIZAREA ȘI PENSIONAREA CLERULUI

De câțiva timp, toate cercurile noastre bisericesti sunt viu preocupate, și am putea spune agitate chiar, în legătură cu cele două probleme de viață ce s'au pus la ordinea zilei, anume: *salarizarea și pensionarea Clerului*.

Cea din urmă, este pe cale de a fi soluționată foarte repede, prin faptul, că proiectul de lege, întocmit de Ministerul Cultelor, a și fost votat de Senat în ședința din 14 l. c. urmând să fie adoptat zilele acestea și de către Adunarea Deputaților.

Proiectul n'a reținut atențiunea Maturului corp decât foarte puțin timp, fiindcă, în afară de Ministru și raportor, abia patru oratori au luat cuvântul, spre a-și spune părerile. Or, era cât se poate de firesc, ca mai ales aici în Senat să se fi angajat o discuție largă, susținută și dirijată cu autoritate de către Episcopatul Bisericii românești, în deosebi însă de al celei dominante.

Ce motive au justificat aducerea și votarea legii pentru pensionarea Clerului, când zia-rele din capitală lansau tocmai svonul retragerii ei? Ni le arată dl ministru Al. Lapedatu în expunerea de motive: deo-parte epuizarea profesională a preoților bătrâni, de alta plasaarea tinerilor licențiați șomeri.

Și atunci, alături de pensionarea *voluntară*, admisibilă la vârsta de 65 ani, s'a instituit acum și pensionarea *obligatorie*, pentru toți preoții cari au împlinit 70 ani. Înainte de această vârstă o pensionare din oficiu nu-i îngăduită decât în două cazuri: pentru *infirmități fizice incurabile*, sau *incapacitate de serviciu*.

Aceste principii, făcute cunoscut din vreme, au stârnit discuții în presă și prin adunări clericale, ridicându-se obiecțiuni numai împotriva pensionării din oficiu la 70 ani. De sigur, s'a exagerat, când s'au căutat canoane spre a dovedi, că o asemenea lipsire de

funcțiune ar fi prohibită, făcându-se confuzie voită între pensionare și despoierea de har. Pe când în realitate este vorba de încetarea *jurisdicției* spirituale, de stingerea dreptului de păstorire într'o comună bisericască, unde preotul a fost trimis de către Episcopul legiuit.

Mai serioase erau argumentele acelora, cari demonstau, că tocmai vârsta căruntă pledează la preoți pentru menținerea lor, fiindcă poporul nostru apreciază valoarea harului în funcție directă de *vechimea* lui. Mai intervenea și faptul, că viața dela țară, cu simplitatea și aerul ei sănătos, permite preoților să se bucure și la 70 de ani de-o vigoare deosebită, necunoscută altor purtători de slujbe obștești.

De aceea, s'a venit cu un corectiv, precizându-se în lege, că cei scoși la pensie pentru limită de vârstă, rămân de drept preoți *ajutători* la bisericile respective. Formula, dacă nu este cea mai ideală — noi le-am fi zis preoți *onorifici*, — are în schimb meritul de a fi conciliatoare între cele două teze opuse, curmând o controversă ce nu voia să se sfârșească.

Ar fi fost poate binevenită și aici, ca la profesorii universitari, *favoarea* pensionării obligatorii, peste limita de vârstă, de pildă la 75 ani, cu avizul conform al Consiliului eparhial.

Dar îngrijorarea cea mare stăpânește în Ardeal, a cărui preoțime nu beneficiază astăzi de legea pensiilor de Stat.

Dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor, propusese încă de acum 10 ani, când întocmea legea de organizare a Bisericii, trecerea clerului nostru la fondul de pensii al Statului, dar anumite rezerve ale Episcopatului nostru, au lăsat chestiunea deschisă. Acum ea se pune din nou, și tratativele laborioase ce se duc între Eparhiile noastre și Casa de pensii, îndreptătesc cele mai bune nădejdi spre o rezolvire complectă și

definitivă. P. Sf. nostru Episcop Nicolae este printre cei mai călduroși promotori ai acestei soluțiuni, atât de mult preconizată de către preoțimea noastră.

Paralel cu pensionarea însă, am semnalat și actualitatea problemei *salarizării* Clerului, pe cale de a ajunge curând în debaterile Parlamentului.

Nu cunoaștem încă proiectul de lege la care se lucrează acum, spre a ne angaja într'o analiză critică. Ziarele însă aduc o comunicare făcută în Cameră și alta din partea Asociației Clerului din București, cari având aierul a cunoaște principiile noii legi de salarizare, le prezintă într'o versiune alarmantă.

Anume se pretinde, că în stabilirea salariului vor fi socotite atât beneficiile *sesiunilor* parohiale, cât și veniturile *epitrahilului*. Adică leaşa legală va fi redusă cu suma, ce-o reprezintă aceste venituri particulare.

Informația astfel dată nu poate fi exactă. Din două motive. Întâi, pentru că astăzi așa-zisele venituri stolare, sunt aproape inexistente din cauza crizei economice, al doilea fiind că salariile preoțești actuale sunt atât de reduse, încât o nouă scădere a lor prin aceste „computări“ locale, apare de-adreptul cu neputință.

Știm, că s'a făcut consemnarea averilor bisericesti în cursul acestei ierni. Suntem siguri, că în ce privește Biserica ortodoxă ardeleană tablourile au consemnat mai curând *sărăcia* ei tradițională, de care n'a putut scăpa nici în România întregită. Căci rău înțelesul principiu de *egalitate* din Constituția și legea Cultelor, ne-a fixat la același nivel de *subvenționare* cu bogatele confesiuni *minoritare*, fără a fi obținut mai întâi reparațiunile *materiale*, ce ni le datora Statul național.

De aceea, nici nu putem concepe ideea greșită de a fundamenta un sistem echitabil de

„Mărturisiți-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați; că mult poate rugăciunea dreptului care se lucrează.“

Ep. Iacob 5, 16.

salarizare, pe combinații de venituri ipotetice sau derizorii. Dar chiar când ele ar reprezenta o cifră reală, totuș nu înțelegem cum ar putea fi însumate în noțiunea de „salar“, câtă vreme le lipsește caracterul de *permanență*. Aceste venituri stolare au fost totdeauna întâmplătoare și de natură personală, întocmai cum le au, de pildă, profesorii și avocații de stat prin munca lor, în afară de salariul ce li se dă din vistieria țării.

Cum acestora nu li se scad din leaşa oficială beneficiile particulare, pe ce temei s'ar aplica criteriul contrar tocmai preoților, tagma cea mai oropsită din viața neamului nostru?

Iată și învățătorii, cealaltă clasă de luminători dela sate. Nu numai, că anumite venituri (dela grădina școlară etc.) sigure și stabile, nu li se socotesc în salariul legal, dar sunt asigurați chiar de un spor bugetar, când funcționează în regiunile *eteroglole*. Și atunci, cum ar fi cu puțință, ca *preotului* din aceleași regiuni să i se aplice un tratament direct pe dos, punându-l într'o strigătoare inferioritate morală și materială.

O dovadă în plus ne-o dă și împrejurarea, că preoților din vechiul regat, cari n'au în folosință pământuri bisericesti, li se plătește de către Stat încă 25% peste salariul legal.

Iată, de ce nu putem accepta svonurile oarecum alarmiste, ce s'au lansat în legătură cu legea de salarizare.

Problema este atât de importantă și de dificilă, încât ea reclamă studii temeinice și meditație îndelungă, colaborare asiduă între reprezentanții Bisericii și ai Statului, ca astfel din cercetarea atentă a tuturor aspectelor ce le înfățișează, *salarizarea Clerului* să se rezolve în condițiunile cele mai bune, din câte le poate găsi patriotismul și ortodoxismul nostru luminat.

Dl ministru Al. Lapedatu este o garanție pentru aceasta.

Legea pensionării din oficiu a preoților.

Textul votat de Senat.

„Art. unic. — Articolele 2, 12 și 16 din legea generală de pensii din 15 Aprilie 1925, se modifică precum urmează:

a) După alin. 3 din art. 2 se adaugă următorul nou alineat:

„Preoții și diaconii pot cere pensionarea la împlinirea vârstei de 65 ani.

„Ei vor fi scoși la pensie în mod obligator și din oficiu, pentru limită de vârstă, la 70 ani împliniți.

„Preoții, scoși la pensie pentru limită de vârstă, rămân de drept preoți ajutători la bisericile respective, pe lângă personalul salariat al parohiei;

b) Primul alineat al art. 12 se modifică precum urmează:

„Art. 12. — Când un funcționar public, un preot sau diacon a căpătat o infirmitate sau o rănire, care-l face impropriu serviciului, el dobândește drept de pensie, ori care ar fi etatea sa, în condițiile următoare;

c) Art. 16 se completează cu următoarele două alineate:

„Infirmitățile preoților și diaconilor se vor constata de comisia medicală a Casei de Pensii, cu paza acelorași forme prevăzute mai sus.

„Incapacitatea de serviciu (profesională) a preoților și diaconilor va fi constatată și hotărâtă de Consiliul eparhial plinar, cu aprobarea chiriarhului respectiv. — Această hotărâre este obligatorie pentru Casa de Pensii.”

Cântăreții bisericești vor fi pensionați după normele de pensionare ale funcționarilor publici civili.

*

Expunere de motive.

Legea de organizare a Bisericii ortodoxe române nu prevede nici o limită de vârstă pentru funcționarea și pensionarea personalului bisericesc, iar legea pensiilor prevede numai pensionarea de bunăvoie a clericilor, fixând ca minim de vârstă 65 de ani.

Întru cât legea pensiilor nu prevede o limită de vârstă pentru pensionarea din oficiu, ori de câte ori o Chiriarchie a scos la pensie din oficiu pe un preot, chiar și la vârsta de 80 de ani, Înalta Curte de Casație l-a integrat pe preot în funcțiune.

Nu au putut fi scoși la pensie decât preoții, pe care Comisia medicală a Casei de pensii îi găsea, din punct de vedere fizic, în nepuțința de a mai oficia.

Din cauza imposibilității de pensionare a preoților din oficiu, oricât de înaintată le-ar fi fost vârsta, ti-

nerile generații de licențiați în teologie au rămas fără utilizare practică în sânul bisericii.

Pe de altă parte, se știe, că preoții parohii, potrivit legii pentru organizarea Bisericii ortodoxe române și potrivit statutului respectiv, au multe, mari și grele obligațiuni în conducerea parohiilor respective.

În afară de lucrările de cancelarie, parohul trebuie să prezideze și să conducă lucrările Adunării parohiale, ale Consiliului parohial și ale Epitropiei parohiale.

De asemeni trebuie să prezideze comitetele parohiale speciale, pentru ajutorarea săracilor și ocrotirea orfanilor și văduvelor, pentru cercetarea și ajutorarea bolnavilor din comună și spitale, pentru înzestrarea și înfrumșetarea bisericilor, a curților bisericești și a cimitirelor etc., etc.

Toate aceste îndatoriri sunt greu de îndeplinit după vârsta de 70 de ani, întru cât ele cer muncă și osteneală.

Acestea sunt motivele, care ne-au condus la alcătuirea alăturatului proiect de lege, după care preoții trebuie să fie pensionați, obligator, la împlinirea vârstei de 70 de ani.

Pentru o bună rânduială a lucrurilor și întru cât pensionarea nu influențează întru nimic harul preoțesc, acești preoți vor rămâne, dacă voiesc, de drept preoți ajutători la bisericile respective, având misiunea frumoasă de a fi sfătuitoari și îndrumători preoților tineri, care iau asupra lor sarcinile de preoți parohii.

Preoții vor putea fi scoși la pensie din oficiu și înainte de împlinirea vârstei de 70 ani, dar numai pentru două motive: a) pentru infirmități fizice incurabile, constatate de Comisia medicală a Casei de Pensii, și b) pentru incapacitatea de serviciu (profesională).

Incapacitatea profesională trebuie cercetată, constatată și hotărâtă de Consiliul eparhial.

Hotărârea Consiliului va fi supusă aprobării Chiriarhului respectiv.

Această ultimă hotărâre va fi obligatorie pentru Casa generală de pensii.

S'au luat deci, prin noul proiect de lege, toate măsurile, ca biserica să aibă totdeauna personalul corespunzător, spre a-și îndeplini misiunea ei atât de mare și importantă în viața Statului.

Proiectul are și aprobarea Sfântului Sinod.

Ministrul Cultelor și Artelor:
AL. LAPEDATU

„Domnul este aproape de cei cu inima frântă și izbăvește pe cei cu duhul zdrobit.”

Psalmi 34, 18.

„Eu ori pe câți îi iubesc îi mustru și-i cert; răvnește dar și te pocăește.”

Apocalipsa 3, 19.

Reorganizarea învățământului teologic.

Cred că nu greșesc dacă afirm, că numai legea Cultelor a dat naștere la atâtea discuții, atâtea scris și energie risipită, cum se poate lăuda legea pentru reorganizarea învățământului teologic, pe care însă nu o putem încă numi cu titlul pompos de „lege”, nefiind încă proiect precis. Preoți cu răspundere, profesori de teologie competenți, Chiriarhi, ba chiar și laici, își încrușișază părerile prin scris, până va sosi timpul debaterilor cu grai viu din Parlament. De-o parte proiectul cel vechiu al Sf. Sinod, rămas prin nu știu ce mistere nedesbătut; de altă parte Facultățile teologice, Seminarile, Academiiile, și în fine aceia, cari ar dori în locul Seminarilor licee — pendinte de Ministerul Instrucțiunii — în care s'ar preda materiile teologice.

Vechiul proiect al Sf. Sinod dădea un fel de întâietate Academiiilor ardelen. Aceasta, întru cât după aprecierile juste și logice ale Înalțului For, Academiiile, ridicate treptat-treptat, din simple școli teologice, — dela nemuritorul Șaguna până astăzi, — au dat pleiada de preoți-eroi pentru cauza ortodoxă națională sub stăpânirea streină; au dat adevărați oameni de jertfă și abnegație (fără a se lăuda cu adâncă erudiție teologică); au dat și dau astăzi preoți cari — înțelegându-și misiunea — știu să lupte aici în Ardeal, cu greutatea nebănuite în celelalte provincii ale țării: fac biserici din nimic, din sărăcia enoriașilor cu dreptul de viață numai de eri; fac să înflorească parohii în pietrele seci ale munților ca și în centrele minoritare, sau în mijlocul sectanților; luptă — în mare majoritate — cu sărăcia apăsătoare a zilelor de azi.

Ei bine, exponentul acelora cari luptă în contra proiectului Sf. Sinod (oare să fie o partidă ad-hoc?) este tocmai un bătrân preot, profesor la Facultatea teologică din capitală, Pr. I. Popescu-Mălăești. Cunosc pe acest om de când a prezidat comisia de diplomă la Seminarul teologic unde am absolvit, sunt aproape 7 ani de atunci. Și dacă ar fi să-i fac o mică caracterizare, cu greu ași reuși. Miile de studenți trecuți prin sita păr. Mălăești, i-au dat un titlu, nu știu din ce cauză, de „tipicar”. Merg ceva mai adânc. Acest preot este foarte departe sufletește de toți foștii și actualii studenți. Ebraica, Vechiul Testament, studii „rigide”. Ba mai pune și câte-o întrebare potrivită la examen: „câte bucăți de scânduri avea cortul în pustie?”... Dar în fine, puțin interesează poziția păr. Mălăești față de foștii studenți (deși o disciplină teologică predată fără suflet și numai de dragul erudiției este lipsită de interes.) Pe noi ne interesează inițiativa C. Sale în chestiunea reorganizării învățământului teologic. Care să fie cauza pentru care varsă atâtea venin asupra Academiiilor ardelen? Ce l-a îndemnat să scrie acum câțiva ani niște reflecții asupra Academiiilor și

celor ieșiți din ele sub un titlu, pe care nu-l reproduc, tocmai fiindcă nu face cinste deloc autorului. Pentru ce o pornire atât de nesăbuită împotriva unor instituții pe cari C. Sa nu le cunoaște deloc?

Să nu uităm că preoțimea din cuprinsul României, nu are după atâtea ani dela unire o Asociație care să cuprindă pe toți slujitorii Sf. Biserici ortodoxe românești! Reorganizarea învățământului teologic nu ar fi oare un așa de fericit pas spre aceasta? Și Asociația Clerului din vechiul regat l-a autorizat pe păr. Mălăești să întindă puntea fraților preoți din Ardeal, absolvenți ai Academiiilor? Și C. Sa o face cu toată convingerea că slujește „conștient” o cauză a Bisericii!...

Departate de mine gândul de-a ataca în vre-un punct Seminarile teologice sau Facultățile; departe gândul de-a nu le recunoaște înaltul rol ce l-au avut și-l au în creșterea slujitorilor Domnului. Dar aceasta îndreptățește pe cineva să pună piedeci unui proiect ce voiește să devină lege, pentru uniformizarea învățământului teologic? Cât de bine ar fi, dacă, în loc de dispute sterile, s'er alege o comisie, compusă din cei mai luminați preoți din toate provinciile, care să studieze aprofundat chestiunea spre a ajunge la fericita concluzie: o bună lege de organizare. Astăzi, spre deosebire de trecut, ne trebuie poate mai puțini teologi și cât mai mulți teofili. Ne trebuie preoți devotați înaltului ideal de slujitori ai dumnezeirii în primul rând, pentru a se putea angaja în lupta împotriva întunecatului ateism al secolului. Biserica și Neamul deopotrivă au nevoie de preoți pătrunși de cele mai nobile simțăminte. Pusderia de secte și curente subversive, subminează și Biserica și Neamul! Aceste exigențe sunt cu mult mai greu de îndeplinit de școlile teologice decât de-a scoate erudiți.

Și bun e Dumnezeu, dar — poate în ciuda păr. Mălăești — proiectul luminatelor minți ale membrilor Sf. Sinod va învinge, devenind lege.

Pr. ANDREI EFTIMIE

F. O. R.

„Frăția Ortodoxă Română”, Cercul protopopesic Cluj, a ținut Duminică, 17 Martie c., ora 4 p. m., la Școala primară de stat Nr. 10 (Dâmbul rotund) din Cluj, o serbare religioasă pentru înființarea unei secțiuni a ei în acel cartier, cu un program executat de corul Academiei teologice ort. rom. din Cluj, în fața unei săli prea puțin încăpătoare pentru publicul asistent.

Corul Acad. teol. a executat sub conducerea d. Prof. Dr. V. Petrașcu mai multe imnuri religioase, încadrând între ele plăcuta conferință a d. Dr. Gh. Stănescu, prof. la Acad. teol., despre „Cinstirea sf. icoane”. Dl prof. Stănescu în partea primă a

conferinței, într-o formă foarte frumos documentată, arată însemnătatea înființării acestei secțiuni, urmare a rodniciei munci depuse de F.O.R. dela înființarea lui la Cluj, în ziua de 5 Martie 1933 (Duminea Ortodoxiei). F. O. R.-ul apare ca o cerință a vieții lipsite de materialism, încheagată prin abnegație și jertfe. În mijlocul luptelor morale și religioase, ca un stăvilor și far de îndreptare, ia ființă F. O. R.-ul în sânul căruia își găsește izvor de liniște viața familiei, bisericii și neamului. Dl prof. Stănescu trece apoi în conferința d-sale și descrie însemnătatea zilei numită „Duminea Ortodoxiei”, în urma luptei ce a avut loc pe la începutul sec. VIII-lea în Răsărit, contra icoanelor, care luptă se termină abia după un secol cu triumful cinstitorilor acestora. Duminea Ortodoxiei are deci însemnătatea restaurării adevăratei credințe, iar organul prin care se ci-

mentează și răspândește această credință este „*Frăția Ortodoxă*”.

După conferință au urmat două declamări de către elevele școlii primare, Maria Suciuc și Ana Morar, apoi poezia „Christos a înviat” declamată de Enescu Zichil, stud. teol. a. IV, între cari s'au intercalat două solo de voce, plăcut executate de stud. teol. a. III, Ioan Mureșan.

Încheierea programului o face dl protopop al Clujului, N. Vasiliu, care își exprimă dorința de a încheia o viață suflătoare prin „F. O. R.” în acest cartier, în care se începe de-acum o activitate pe teren religios. Propune să se înjghebeze un fond pentru înființarea unei săli culturale, ca asemenea programe să poată fi desfășurate mai confortabil. Căci aici la margini atacurile îndreptate contra adevăratei credințe se desfășoară și prind mai ușor.

E. Z.

în biserica catedrală, ce în curând va fi gata spre a fi sfințită și închinată menirii sale.

Fie prin concerte, foarte bine reușite, fie prin colecte publice, fie prin intervenții cu succes pe la forurile înalte, venerabilii soți Murășan în decurs de 10 ani, au reușit să ridice la loc de frunte în Turda înstrăinată, neîntrecut de frumos locaș de închinare Domnului. Credincioșii, popor și intelectuali, secondează cu plăcere și devotament activitatea rodnică și binecuvântată a păstorului lor sufletec.

Felicităm din inimă pe d-na și păr. protop. Murășan împreună cu vrednicii lor credincioși pentru opera, ce-o săvârșesc spre înălțarea prestigiului bisericii și neamului nostru din acest centru expus atâtor intemperii și greutăți, produse de împrejurări și de oameni.

Rap.

Asociația Clerului „A. Șaguna”.

COMUNICAT

Potrivit §. 6 din Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor Asociației Clerului „A. Șaguna”, în postul sfințitor Paști va avea loc adunarea

„Duminea Ortodoxiei” în Turda.

Această însemnată zi în viața bisericii noastre creștine din orașul Turda a fost sărbătorită cu deosebită solemnitate. Credincioșii noștri din acest centru protopopesc, cari sunt în așteptarea strălucitului eveniment, de a-și sfinți încurând marea catedrală, sunt plini de însuflețire și dragoste pentru triumful și prosperarea cauzei noastre sfinte.

Duminea dimineața s'a oficiat în sobor sf. Liturghie, în frunte cu păr. prot. I. Mureșan, Arhid. Dr. I. Vască, și pr. T. Mureșan, predica solemnă a fost rostită de Arhid. Dr. I. Vască. Răspunsurile au fost date în mod ireproșabil de corul mixt condus de dl prof. Iasinschi. Biserica era neîncăpătoare pentru numărul cel mare de credincioși, adunați să aducă rugă de laudă și mulțumire lui Dumnezeu. S'au remarcat îndeosebi intelectualii de ambele sexe, care în număr excepțional au ținut să participe la această manifestare binecuvântată a ortodoxiei noastre.

După masă soc. ort. naț. a femeilor, filiala Turda, sub conducerea zeloasei prezidente, d-na L. Mureșan, a aranjat o șezătoare culturală-religioasă în casina națională. După câteva cuvinte de introducere rostite de păr. prot. I. Murășan și o cântare religioasă, frumos executată de corul mixt sub iscusita conducere a d-lui prof. Iasinschi, Arhid. Dr. I. Vască Rectorul Academiei Teologice, și-a dezvoltat interesanta conferință „*Lupta pentru unitatea credinței*”.

D-sa procedând dela biruința strălucită, dobândită acum 11 veacuri de străbunii noștri creștini, în lupta de peste 100 de ani, cu prigonitorii sf. icoane, a remarcat unitatea de acțiune a bisericii creștine din Apus și Răsărit, care în mod solidar, nefiind despărțită încă, a putut câștiga biruința asupra dușmanilor săi. Azi credincioșii bisericii lui Hristos, fiind divizați în nenumărate comunități și biserici, nu mai reprezintă acea forță solidă, de care îndeosebi în impre-

jurările atât de tulburi de azi, ar avea nevoie. Atâtea valuri furtunoase de comunism, imoralitate, dezordine și anarhie, lovesc în ordinea socială susținută și promovată de Biserica creștină, și aceasta slăbită fiind din cauza lipsei de unitate, cum să reziste cu succes?

Nu mai colaborând în spiritul armoniei și dragostei creștine, credincioșii creștini de pretutindeni vor putea salva bunurile câștigate cu atâtea jertfe de bravii noștri străbuni. Îndeosebi noi Români cari ne-am învrednicit cu ajutorul prevedinței divine, de împlinirea idealului nostru național, să fim uniți între hotarele etnice ale neamului nostru, avem datoria sfântă să râvnim și spre împlinirea celui de al doilea mare ideal în cuprinsul patriei noastre românești, — refacerea unității credinței noastre strămoșești. Generația noastră este datoare să nu neglijeze acest imperios deziderat, dela împlinirea căruia depinde propășirea și viitorul fericit îndeosebi al credincioșilor noștri din acest colț de țară.

Conferința fiind lămurit expusă și întrețesută cu multe și interesante exemple, a fost ascultată cu interes de extrem de numeroasa asistență și răspândită cu furtunoase aplauze.

După conferință au urmat alte câteva cântări, frumos executate de acelaș cor. Iar spre încheiere, d-na prezidentă L. Murășan, a mulțumit conferențiarului pentru contribuția, ce în mod benevol, a dat-o soc. ort. naț. a femeilor române din Turda și a mulțumit în acelaș timp și numerosului public pentru participare.

Merită deosebită laudă și recunoștință această venerabilă doamnă, care alături de emeritul ei soț, protopop de decenii al acestui tract, nu cruță oboseală, jertfe și muncă neconținută, spre a-și sluji cu râvnă și credință, biserica și legea sa strămoșească. Toate aceste eforturi și neobosite străduințe culminează în marea operă, aproape neîntrecută,

de primăvară a acestor despărțăminte, cu următorul program:

Ziua I. Înainte de masă: *Invocarea Duhului Sfânt. Darea de seamă a președintelui despre activitatea cercurilor religioase și despre activitatea culturală a membrilor despărțământului. Discuții. Chestiunea cotizațiilor. Înscrieri de membri noi. Alegerea delegaților pentru congresul viitor. Propuneri cu privire la activitatea viitoare a despărțământului.*

După masă: *Vecernie. Mărturisirea preoților și credincioșilor, cu meditație. Text pentru predică: „Ceice sunt ai lui Hristos trupul și-au răstignit împreună cu patimile și poștele” (Galateni 5, 24).*

Ziua II. Sf. Liturghie înainte sfințită. *Predică la împărțirea preoților și credincioșilor. Text pentru predică: „O pâine și un trup suntem noi, cei mulți; căci toți dintr'o pâine ne împărțim” (I. Cor. 10, 17).*

Sibiu, la 16 Martie 1935.

Biroul Asociației Clerului „A. Șaguna”.

INFORMAȚIUNI

Conferințele F. O. R.-ului. Secția Cluj organizează un ciclu de conferințe religioase, cari se țin în fiecare Duminea în sala festivă a palatului episcopal. Prima conferință a fost a păr. prof. L. Munteanu dela Academia teologică despre „*Fiul Omului*”. Au asistat P. Sf. Sa Episcopul Nicolae, Gen. Mehedinți, Dr. I. Papp, preș. Curții de Apel, prof. univ. V. Moldovan, L. Iacob, G. Stănescu, O. Bucevschi, A. Buzdug, Dr. Emil Pop, etc. Conferențiarul plecând dela recenta carte a lui Emil Ludvig, a expus pe Hristosul cel adevărat văzut de Biserică și pe Hristosul prezentat de critică și a încheiat arătând argumentele istorice ale tezei Bisericii. Conferențiarul a fost viu aplaudat de publicul ales din sală.

Azi Duminea 24 I. c., ora 11^{1/2} vorbește părint. Dr. Ioan Pașca despre „*Aspecte luminoase și întunecate în viața noastră religioasă*”.

Duminea ortodoxiei. Ziua simbolică a Bisericii noastre a fost prăznuită și în acest an prin toate centrele, cu deosebită grijă și însuflețire. La București, Sibiu, Cluj etc., s'au organizat festivități speciale, cu predici, conferințe, cântări religioase și recitări, slăvindu-se triumful dreptei credințe împotriva vrășmașilor Bisericii. Cum această sărbătoare religioasă este așezată la începutul marelui post, semnificația ei morală devine și mai puternică în sufletul tutu-

ror creștinilor, doritori de pocăință. Deoarece tot în această zi însemnată a luat ființă și F. O. R.-ul, secțiile lui au prăznuit-o cu un interes sufletec sporit.

† **Dr. Gheorghe Baiulescu.** Din Brașov ne vine vestea morții regretatului fruntaș al Bisericii noastre Dr. Gh. Baiulescu. Defunctul a fost unul din luptătorii neobosiți ai idealului național, consimțind toate jertfele în ceasurile dramatice ale războiului, când împreună cu atâția brașoveni luminați a luat drumul pribegiei până în Rusia. După victorie el a fost cel dintâi primar și prefect în Brașovul românesc. În mormântarea s'a făcut în ziua de 18 I. c. Odihnească în pace.

† **Pavel Brătășanu.** În București a încetat din viață încă unul din cei mai de seamă patrioți ai vremilor noastre. Puțini au luptat cu atâta entuziasm ca el înainte de războiu, pentru desrobirea fraților din Ardeal, Basarabia și Bucovina, făcând în acelaș timp sacrificii materiale enorme. De aceea, și fericirea lui a fost fără margini, când a văzut cu ochii înfăptuirea supremului ideal de unitate națională. El moare mângâiat că n'a trăit în zadar, înconjurat de recunoștința unei țări întregi. Odihnească în pace cu cei aleși.

Fundațiunea Cogălniceanu. În capitală s'a hotărât zilele trecute întemeierea unei fundațiuni în amintirea strălucitului om de stat Mihail Cogălniceanu, de al cărui nume

se leagă începuturile renașterii României de ieri. Inițiativa revine celor mai aleși fii ai țării, cari au crezut, că după „săptămâna Cogălniceanu” la Radio, se cuvine și o faptă mai durabilă din partea națiunii recunoscătoare.

Scopul fundațiunii este: să ridice în capitală un monument vrednic de gloria nemuritorului îndrumător de țară, să dea ființă unui institut de cercetări istorice, așa cum îl visase însuș defunctul, să strângă într'o bibliotecă toată opera lui Cogălniceanu, corespondența lui, obiectele ce au mai rămas etc.

Un vrednic urmaș al lui, dl M. I. Cogălniceanu, a și dăruit noiei fundații colecția sa bogată și prețioasă, făcând un apel călduros către națiunea română să-i urmeze exemplul. „Dați Cogălniceanului” — zicem și noi, spre a cinsti cum se cuvine figura acestui gigant al geniului românesc.

O expoziție a revoluției lui Horia în Capitală. Din inițiativa laudabilă a d-lui Oct. Beu, consilier de legație, s'a organizat la Academia Română din București o foarte frumoasă expoziție a revoluției lui Horia. Tânărul nostru diplomat a strâns din Viena, Budapesta, Sibiu etc. numeroase tablouri, stampe, gravuri, documente, tipărituri, manuscrise, monete etc. de un nețăgăduit interes istoric și național. Ziarele relevă în cuvinte elogioase această expoziție atât de prețioasă, care este una dintre cele mai bune contribuțiuni la cunoașterea sângeroasei răscoale naționale, cu răsunet adânc în istoria universală.

Nu putem decât să felicităm pe tânărul organizator, care făgăduiește să ne dea și o lucrare în 6 volume asupra revoluțiunii dela 1784.

Deces. În ziua de 8 Martie a. c. ora 5 d. m. a trecut la cele vecinice soția tinărului nostru preot Ioachim Apahidean din Herepea, dna Ana Apahidean născ. Nemeș, în vârstă de abia de 28 ani, după o fericită căsătorie de 3 ani, lăsând în urmă pe nemângăiatul ei soț și o copilă de abia 4 săptămâni. Decedata a suferit de tromboză, care i-a curmat firul vieții sale pe neașteptate.

Acest dureros caz a impresionat adânc pe toți cei ce au cunoscut-o, mai ales pentru calitățile sale excepționale de alese, fiind nu numai o bună soție și mamă, dar era și o adevărată preoteasă, bună, calmă, blândă și foarte inteligentă, născută anume de a sta alături în viață de un preot. Repausata era și învățătoare la Școala primară din Herepea, unde prin felul de a ști cum să-și îndeplinească datoria față de școală, era foarte apreciată, atât din partea învățătorilor cât și mai ales din partea superiorilor săi.

Astfel în ziua de 10 l. c. s'a servit în Herepea un scurt serviciu religios din partea Pr. Iuliu Răduleț-Șilea și Pr. Ioan Velțan din Chinciș, care a și predicat. După serviciul religios sicriul a fost așezat într'o mașină pentru a fi transportată la Războieni, unde s'a făcut înmormântarea în ziua de 11 l. c. La despărțire au cuvântat: dl inv. Lobonțiu, ca președintele cercului cultural și dl învăț. Ioan Velichea din partea școlii primare din loc.

Odihnească în pace și fie-i memoria binecuvântată.

Germania militaristă. Actul neașteptat prin care Hitler a înființat deodată 12 corpuri de armată în Germania, violând fățiș tratatul dela Versailles, a provocat o adevărată stupeoare în toate statele din Europa și America. Nimenea nu s'a așteptat la această faptă, care poate ascunde germeii unor primejdii nebănuite pentru pacea lumii. Se pare, că faimosul plebiscit din Saare a atârnat toate poftele dictatorului Hitler, care nu vrea să se mai oprească din drumul marilor lovituri. Dela călcarea clauzelor militare de azi, pasul nu-i prea departe la călcarea clauzelor teritoriale ale tratatului de pace, ceea ce înseamnă război inevitabil. Ziarele hitleriste au și început să ceară realipirea Danzig-ului prin plebiscit.

Austria cere și ea armată, iar în Ungaria se face propagandă pentru imitarea gestului Germaniei.

Iată de ce sunt îngrijorate marile puteri, cari au conversații înfrigate, căutând mijloacele sigure și rezezi pentru înfrânarea Germaniei militariste.

„Astra” în Secuime. În zilele de 24 și 25 c., se va ținea la Sf. Gheorghe (județul Trei-Scaune) congresul despărțimintelor „Astrei”, din județele secuizate, spre a se lua hotărâri definitive asupra mijloacelor de reromânizare a tuturor fraților, cari și-au pierdut limba sub vitregia vremurilor din această regiune și a discuta chestiunile vitale naționale românești de aici.

Pentru secțiile F. O. R. Suntem în postul mare, epoca de reculegere și de concentrare sufletească pentru toți fii bisericii noastre. Organizațiile F. O. R.-ului vor căuta, ca și în trecut, să profite de această atmosferă morală particulară, chemând lumea la serbări religioase, la conferințe și rugăciuni, mai ales îndemnând la taina pocăinței, ca astfel să se apropie cu sufletul purificat de slăvitul praznic al Învierii Domnului. Mirenii nostri din orașe și târguri trebuie să simtă, că instituția noastră se gândește serios la ei, arătându-le cărările mântuitoare ale Bisericii și credinții strămoșești.

Exemplul secției și cercului din Cluj poate fi un stimulent pentru toată eparhia noastră.

Conferințele d-lui Alex. Vaida-Voevod. Fostul prim-ministru continuă acțiunea sa viguroasă, începută la Teatrul Național din Cluj. După Timișoara a conferențiat Dumineca trecută la Oradea, unde un public imens l-a ascultat cu interes și îndelungi ovațiuni. Cu toate măsurile grave la cari a recurs dl Ion Mihalache, luându-i d. Vaida șefia partidului din Ardeal, adecă un fel de excludere indirectă, totuș vajnicul luptător național nu se lasă impresionat, ci duce acțiunea înainte, raliind, pe cât se pare tot mai multe adeziuni. Ziarele anunță, că în 60 de județe s'ar fi constituit organizații separate vaidiste. Astfel este fapt implinit ruptura definitivă dintre cei doi nedespărțiți bărbați politici. Consecințele acestei despărțiri se vor vedea abia mai târziu în toată gravitatea lor.

Controlul streinilor. Toate țările din apus supun pe streini unui control extrem de sever, ceea ce face ca numărul lor acolo să fie foarte redus. La noi, dimpotrivă, ei mișună ca în sinul lui Avram. Ministerul Muncii a luat în sfârșit măsurile cuvenite pentru cernerea lor, mai ales a celor din industriile țării, cu intenția de a-i expulsa pe toți cari nu-și pot justifica rostrurile în România tolerantă.

Liceul Gh. Barițiu. De ani de zile acest liceu lucrează în condițiunile cele mai grele din lipsa unui local corespunzător. Este penibil să constatăm, că cel mai vechiu liceu din capitala Ardealului, care a dat atâtea serii de tineri bine pregătiți, tânjește și azi într'o clădire mică și neigienică. Sănătatea câtorva sute de elevi este amenințată în mod serios, așa încât trebuie să se ia măsuri urgente pentru începerea unei construcții noi. Comitetul școlar a și pornit acțiunea de solidarizare a părinților, ca de comun acord să strângă fondurile de cari mai e nevoie, și să achiziționeze terenul potrivit noului liceu. Marea afluență de elevi români, respinși astăzi din lipsa de loc, dar și prestigiul nostru de stat în Cluj, unde liceele minoritare sunt adevărate palate, cer în mod imperios o construcție modernă și încăpătoare. Suntem siguri, că mișcându-se opinia publică și prin jertfele tuturor, în frunte cu Ministerul, primăria și prefectura județului nostru, frumoasa operă culturală va putea fi realizată.

Cu avionul în stratosferă. Proiectul sborului în stratosferă cu aeroplanul s'a realizat. Gloria aceasta

revine celebrului aviator american Willey Post, care după pregătiri speciale și îndelungate s'a înălțat la aproape 12.000 metri, executând un sbor de 3400 km., dela Los Angeles la Cleveland. Sborul l-a făcut în 8 ore cu o viteză de 547 km. pe un ger de 63 grade sub zero. Aviatorul purta un costum de scafandru, spre a rezista acestei încercări atât de temerare.

Ungaria tot revizionistă. Vecina noastră de peste Tisa se frământă cu probleme interne, cari au zguduit guvernul și au provocat dizolvarea parlamentului. Magnații s'au luat la ceartă pe chestiunea reformelor agrare. Și totuș ei strigă altceva: revizionism, altfel pace nu va fi în Europa. Curat dictonul: satul arde și...

AVIS! Manualele de religie pentru școala primară clasele I-IV de Dr. A. Buzdug, — conform ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. 7367—1934, obligatorii pentru toți elevii ortodocși — se găsesc de vânzare la Librăria Eparhială Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6).

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1709—1935.

Comunicat oficial.

Ministerul Apărării naționale cu ordinul Nr. 49699—1935 a dispus ca toți ostașii și elevii școlilor, liceelor militare, când merg în permisie sau concedii de vară acasă, să cerceteze regulat biserica și să se poartă cuviincios, luând la întoarcere o dovadă oficială dela preotul parohiei despre purtarea lor în cursul concediului.

Aducem aceasta la cunoștința on. noastre preoșimi, cu îndrumarea ca să se intereseze de acești ostași și la întoarcere să le elibereze dovadă oficială corăspunzătoare purtării lor. Cluj, la 12 Martie 1935.

Consiliul eparhial.

Nr. 341—1935.

(3) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. I. Apahida, protopopiatul Cluj, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială de 49 iug. 1440 stj. p.
3. Casă parohială deplin corăspunzătoare și toate supraedificatele necesare unei gospodării.
4. Stola obicinuită.

Candidații, având aprobarea P. Sf. Sale Episcopului, vor trimite toate actele, conform Regulamentului pentru alegerea de paroh, la oficiul protopopesesc Cluj, cu a cărui învoire prealabilă se pot prezenta în parohie în condițiunile admise.

Cluj, 27 Februarie 1935.

Oficiul protopopesesc de acord cu consiliul parohial.

N. Vasii, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.